

TA'LIMDA RAQAMLI TEXNOLOGIYALARNING INTEGRATSIYASI VA BOSHQARUVNING DOLZARB VAZIFALARI

Axmadjonov Muxsinbek Dilshodbek o'g'li

Oriental universiteti, Ta'lim menejmenti, 1-bosqich magistratura talabasi

muxsinbekaxmadjonov@gmail.com

ARTICLE INFO

ABSTRACT:

ARTICLE HISTORY:

Received:10.04.2025

Revised: 11.04.2025

Accepted:13.04.2025

KEYWORDS:

raqamli ta'lim, innovatsion texnologiyalar, ta'limni boshqarish, elektron ta'lim platformalari, sun'iy intellekt, masofaviy ta'lim, virtual haqiqat (VR), kengaytirilgan haqiqat (AR), interaktiv o'qitish, raqamli savodxonlik, elektron baholash tizimi, ta'lim sifati, kiberxavfsizlik.

Maqolada ta'lim tizimida raqamli texnologiyalarning integratsiyasi va uni samarali boshqarish masalalari tahlil qilinadi. Raqamli texnologiyalar ta'lim jarayonini modernizatsiya qilish, o'quvchilarning bilim olish imkoniyatlarini kengaytirish hamda o'qituvchilarning ish samaradorligini oshirish uchun keng imkoniyatlar yaratadi. Shuningdek, maqolada elektron ta'lim platformalari, sun'iy intellekt, virtual va kengaytirilgan haqiqat (VR/AR), interaktiv o'quv dasturlari kabi innovatsion texnologiyalarning ahamiyati yoritiladi. Ta'limda raqamli texnologiyalarni muvaffaqiyatli joriy etish uchun infratuzilmani rivojlantirish, o'qituvchilarning raqamli savodxonligini oshirish, elektron baholash tizimlarini yo'lga qo'yish va o'quvchilarning kiberxavfsizligini ta'minlash kabi muhim boshqaruv vazifalari muhokama qilinadi.

Zamonaviy jamiyatda raqamli texnologiyalarning rivojlanishi ta'lim tizimiga ham sezilarli ta'sir ko'rsatmoqda. An'anaviy ta'lim usullaridan farqli ravishda, raqamli ta'lim zamonaviy vositalar, elektron resurslar va interaktiv platformalardan keng foydalanishga asoslanadi. Raqamli texnologiyalar ta'lim jarayonini samarali tashkil etish, ma'lumotlarni tezkor yetkazish va individual ta'lim strategiyalarini ishlab

chiqish imkoniyatini beradi. Raqamli texnologiyalarni ta'limga integratsiya qilishning asosiy yo'nalishlari quyidagilardan iborat:

□ Elektron ta'lim platformalari: Google Classroom, Moodle, Coursera kabi platformalar o'qitish jarayonini masofaviy va fleksibil shaklda tashkil etish imkonini beradi.

□ Sun'iy intellekt va ma'lumotlar tahlili: AI texnologiyalari o'quvchilarning bilim darajasini tahlil qilish, ularga individual ta'lim dasturlarini yaratish va bilimlarni chuqur o'zlashtirishga ko'maklashadi.

□ Virtual va kengaytirilgan haqiqat (VR/AR): Fanlarni interaktiv va vizual tarzda o'rgatish uchun yangi imkoniyatlar yaratadi. Misol uchun, VR texnologiyalari orqali fizikaviy laboratoriya tajribalarini amalga oshirish mumkin.

□ Elektron darsliklar va ochiq ta'lim resurslari: O'quvchilar mustaqil ravishda materiallarni o'rganishlari va istalgan vaqtda ulardan foydalanishlari mumkin.

Bu texnologiyalar nafaqat ta'lim jarayonining samaradorligini oshiradi, balki o'quvchilarning motivatsiyasini ham kuchaytiradi.

Raqamli texnologiyalarning ta'lim jarayoniga integratsiyasi zamonaviy ta'lim tizimini rivojlantirishda muhim omil hisoblanadi. Bu texnologiyalar o'quv jarayonini yanada samarali, interaktiv va shaxsiylashtirilgan qilish imkonini beradi. An'anaviy ta'lim usullaridan farqli o'laroq, raqamli texnologiyalar orqali o'quvchilar ta'lim olish jarayonida keng imkoniyatlarga ega bo'ladilar. Elektron ta'lim platformalari, onlayn kurslar va masofaviy ta'lim tizimlari orqali geografik chegaralarsiz bilim olish imkoniyati yaratilmoqda. Shu bilan birga, raqamli texnologiyalar yordamida shaxsiylashtirilgan ta'lim yo'nalishlarini ishlab chiqish mumkin bo'lib, har bir o'quvchi o'zining bilim darajasiga mos ravishda o'qitiladi. Bu esa o'quvchilarning o'zlashtirish ko'rsatkichlarini oshirishga xizmat qiladi.

Interaktiv ta'lim vositalari, jumladan, video darsliklar, simulyatsiyalar va virtual laboratoriyalar orqali o'quvchilar nazariy bilimlarni amaliyot bilan bog'lab o'rganishlari mumkin. Sun'iy intellekt va avtomatlashtirilgan baholash tizimlari esa o'quvchilarning bilim darajasini tahlil qilib, ularga mos tavsiyalar beradi. Shu bilan birga, gamifikatsiya elementlari qo'llanilganda o'quvchilarning ta'lim jarayoniga bo'lgan qiziqishi ortadi va motivatsiyasi oshadi. Elektron darsliklar, ochiq ta'lim

resurslari va onlayn kutubxonalar orqali o'quv materiallariga istalgan vaqtda kirish imkoni mavjud bo'lib, bu mustaqil ta'lim olishni ham rag'batlantiradi.

Bundan tashqari, raqamli texnologiyalar yordamida ta'lim jarayoni yanada moslashuvchan va qulay bo'ladi. O'qituvchilar elektron kundaliklar, onlayn baholash tizimlari va raqamli sinflar orqali o'quvchilarning bilim darajasini samarali kuzatib borishlari va individual yondashuv asosida darslarni tashkil qilishlari mumkin. Ta'lim muassasalari uchun esa avtomatlashtirilgan boshqaruv tizimlari orqali ta'lim jarayonini muvofiqlashtirish va samaradorlikni oshirish imkoniyati paydo bo'ladi. Raqamli texnologiyalarning ta'lim tizimiga integratsiyalashuvi o'qitish jarayonini innovatsion darajaga olib chiqib, o'quvchilarning bilim olish imkoniyatlarini sezilarli darajada kengaytiradi va ta'lim sifatini oshiradi.

Raqamli ta'limni boshqarish bugungi kunda ta'lim tizimini rivojlantirish va modernizatsiya qilish jarayonining ajralmas qismi hisoblanadi. Raqamli texnologiyalarni ta'lim jarayoniga samarali joriy etish va uni boshqarish bir qator dolzarb vazifalarni hal etishni talab qiladi. Eng avvalo, ta'lim jarayonida zamonaviy axborot-kommunikatsiya texnologiyalaridan samarali foydalanish uchun ta'lim muassasalarining moddiy-texnik bazasini mustahkamlash zarur. Raqamli infratuzilmani rivojlantirish, yuqori tezlikdagi internet bilan ta'minlash va zamonaviy kompyuter texnikalarini joriy etish orqali o'quv jarayoni yanada samarali bo'lishi mumkin. Shuningdek, o'qituvchilarni raqamli texnologiyalar bilan ishlashga tayyorlash muhim ahamiyat kasb etadi, chunki ular yangi vositalardan to'g'ri va samarali foydalanish orqali ta'lim sifatini oshirishlari lozim.

Raqamli ta'limni boshqarishda eng muhim masalalardan biri sifatida ta'lim jarayonini shaxsiylashtirish va individual yondashuvni ta'minlash hisoblanadi. Sun'iy intellekt va ma'lumotlarni tahlil qilish tizimlari yordamida o'quvchilarning bilim darajasi tahlil qilinib, ularga mos ta'lim dasturlarini ishlab chiqish mumkin. Bu esa har bir o'quvchiga o'zining ehtiyojlari va qobiliyatlariga mos holda ta'lim olish imkoniyatini yaratadi. Shu bilan birga, masofaviy ta'lim tizimlarini takomillashtirish ham muhim vazifalardan biridir. Raqamli ta'lim muhitida o'quvchilar va o'qituvchilar o'rtasidagi samarali aloqani yo'lga qo'yish, masofaviy darslarni yanada interaktiv va qiziqarli qilish uchun innovatsion platformalarni yaratish zarur.

Bundan tashqari, raqamli ta'lim tizimida axborot xavfsizligini ta'minlash masalasi dolzarb bo'lib qolmoqda. O'quvchilarning shaxsiy ma'lumotlarini himoya qilish, elektron ta'lim resurslaridan xavfsiz foydalanishni ta'minlash va kiberxavfsizlik choralari ko'rish raqamli ta'limni muvaffaqiyatli boshqarishning muhim jihatlaridandir. Shu bilan birga, ta'lim jarayonida raqamli baholash tizimlarini joriy etish orqali o'quvchilarning bilim darajasini adolatli va shaffof baholash imkoniyati yaratiladi. Avtomatlashtirilgan test tizimlari, onlayn imtihon platformalari va ta'lim natijalarini real vaqt rejimida kuzatish imkoniyatini beruvchi tizimlar orqali o'qitish jarayoni samaradorligini oshirish mumkin.

Raqamli ta'limni boshqarishda ta'lim resurslarini rivojlantirish va yangilash ham muhim ahamiyatga ega. Elektron darsliklar, interaktiv ta'lim materiallari va virtual laboratoriyalar orqali o'quvchilar yanada chuqur bilim olish imkoniyatiga ega bo'ladilar. Shuningdek, ta'lim jarayonida gamifikatsiya elementlaridan foydalanish, ya'ni o'quvchilarning qiziqishini oshirish uchun o'yin elementlarini joriy etish ham ta'lim samaradorligini oshirishga xizmat qiladi.

Umuman olganda, raqamli ta'limni boshqarish jarayonida texnologik, pedagogik va tashkiliy jihatlarni kompleks tarzda rivojlantirish talab etiladi. Raqamli texnologiyalarning ta'lim jarayoniga muvaffaqiyatli integratsiyasi nafaqat o'qitish sifatini oshirish, balki ta'lim tizimini yanada samarali, ochiq va innovatsion qilish imkonini beradi.

Xulosa

Raqamli ta'limni boshqarishning dolzarb vazifalarini hal etish ta'lim tizimini yanada samarali, innovatsion va moslashuvchan qilishga xizmat qiladi. Raqamli texnologiyalarni to'g'ri joriy etish orqali ta'lim jarayonini shaxsiylashtirish, masofaviy ta'lim imkoniyatlarini kengaytirish va interaktiv o'qitish usullarini rivojlantirish mumkin. Shu bilan birga, o'qituvchilarning raqamli kompetensiyalarini oshirish, ta'lim muassasalarining moddiy-texnik bazasini mustahkamlash va axborot xavfsizligini ta'minlash raqamli ta'lim tizimining samaradorligini oshirishda muhim ahamiyat kasb etadi. Shuningdek, avtomatlashtirilgan baholash tizimlarini rivojlantirish va ta'lim resurslarini muntazam ravishda yangilash ta'lim sifatini oshirishning asosiy shartlaridan biridir. Raqamli ta'limning muvaffaqiyatli

boshqaruvi zamonaviy ta'lim tizimini yangi bosqichga olib chiqib, o'quvchilar va o'qituvchilar uchun yanada keng imkoniyatlar yaratadi.

Foydalanilgan adabiyotlar ro'yxati

1. Xodjayev N. Raqamli ta'lim va uning istiqbollari. – Toshkent: Fan va texnologiya, 2021.
2. Yuldashev M. Axborot-kommunikatsiya texnologiyalari va ta'lim. – Toshkent: O'zbekiston Milliy ensiklopediyasi, 2020.
3. Karimov A. Ta'lim jarayonida innovatsion texnologiyalarni joriy etish. – Toshkent: Ilm Ziyosi, 2019.
4. UNESCO. Digital Learning and Education Policies. – Paris: UNESCO Publishing, 2022.